სემინარი 2 — ერთი ღამე, ორი სამართალი

N524 · კვირა 2 · ქეის-დისკუსია

სემინარი 2 — „ერთი ღამე, ორი სამართალი"

ფორმატი: ქეის-დისკუსია, 50 წუთი · **წინასწარი მომზადება სავალდებულოა**

> 📖 **წასაკითხი სემინარამდე:** დარიგება „ვინ წერს საერთაშორისო სამართალს?", **ნაწილები II, VIII, IX** · VCLT, **მუხ. 26, 27** · ARSIWA, **მუხ. 3** · საქართველოს კონსტიტუცია, **მუხ. 4(5)**

რატომ ეს ქეისი

ლექციაზე ვთქვით: **„ერთ კითხვაზე — ორი სწორი პასუხი, ორი სისტემიდან."** შიდა სასამართლო შეიძლება სრულიად კანონიერად მოიქცეს თავისი ქვეყნის სამართლით — და ამავდროულად სახელმწიფომ **საერთაშორისო** სამართალი დაარღვიოს.

ეს აბსტრაქტულად ჟღერს. *LaGrand* აჩვენებს, როგორ გამოიყურება ეს რეალობაში — როცა საქმე ორი ადამიანის სიცოცხლეს ეხება.

ნაწილი A — ფაქტები

LaGrand (გერმანია აშშ-ის წინააღმდეგ), ICJ, 2001

1. **კარლ და ვალტერ ლაგრანდები** — გერმანიის მოქალაქეები, რომლებიც **ბავშვობიდან** მუდმივად ცხოვრობდნენ აშშ-ში.
2. **1982** — დააპატიმრეს არიზონაში ბანკის ძარცვის მცდელობისთვის, რომლის დროსაც ბანკის მენეჯერი მოკლეს, მეორე თანამშრომელი კი მძიმედ დაშავდა.
3. **1984** — არიზონის სასამართლომ ორივე პირველი ხარისხის მკვლელობისთვის **სიკვდილით დასჯა** მიუსაჯა.
4. საკონსულო ურთიერთობების შესახებ ვენის კონვენცია (VCCR, 1963) ავალდებულებდა აშშ-ის ხელისუფლებას, **დაუყოვნებლივ** ეცნობებინა ძმებისთვის მათი უფლება, დაკავშირებოდნენ გერმანიის კონსულს. **ეს არ მომხდარა** — აშშ-მა ეს აღიარა.
5. კონსულმა საქმის შესახებ მხოლოდ **1992 წელს** გაიგო — თავად ძმებისგან, რომლებმაც თავიანთი უფლების შესახებ სხვა გზით შეიტყვეს.
6. ამ დროისთვის აშშ-ის სამართლის დოქტრინა — **„procedural default" (პროცედურული ვადის გაშვება)** — ძმებს **უკრძალავდა** განაჩენის გასაჩივრებას იმ საფუძვლით, რომ მათი უფლებები დაირღვა: საკითხი დროულად არ ყოფილა დაყენებული.
7. **1999 წლის 24 თებერვალი** — კარლ ლაგრანდი სიკვდილით დასაჯეს.
8. **1999 წლის 2 მარტი** — ვალტერის სიკვდილით დასჯამდე ერთი დღით ადრე გერმანიამ ICJ-ს მიმართა.
9. **1999 წლის 3 მარტი** — ICJ-მა გამოსცა ბრძანება დროებითი ღონისძიების შესახებ: აშშ-მა უნდა მიიღოს ყველა ზომა, რომ ვალტერი სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებამდე არ დასაჯონ სიკვდილით. **იმავე დღეს ვალტერ ლაგრანდი სიკვდილით დასაჯეს.**

(ICJ-ის ოფიციალური რეზიუმე, ST/LEG/SER.F/1/Add.2, გვ. 191–192)

სამართლებრივი მასალა

წყარო	რელევანტური ნაწილი
VCCR, მუხ. 36(2) *(ციტირებულია ICJ-ის რეზიუმეში, გვ. 195)*	უფლებები ხორციელდება „მიმღები სახელმწიფოს კანონებისა და წესების შესაბამისად, **იმ პირობით, რომ** ეს კანონები და წესები უზრუნველყოფს ამ მუხლით მინიჭებული უფლებების მიზნების **სრულად განხორციელებას**“
VCLT, მუხ. 26	pacta sunt servanda — კეთილსინდისიერი შესრულება
VCLT, მუხ. 27	შიდა სამართალი ვერ გაამართლებს ხელშეკრულების შეუსრულებლობას
ARSIWA, მუხ. 3	საერთაშორისო მართლსაწინააღმდეგობას **შიდა კანონიერება არ ცვლის**
ICJ-ის სტატუტი, მუხ. 41	დროებითი ღონისძიებები
OpenRewi ch.5, გვ. 144–149	„შავი ყუთი“; სამი კითხვა; უშუალო მოქმედება
საქართველოს კონსტიტუცია, მუხ. 4(5) · კანონი, მუხ. 6	საქართველოს პასუხი — **ჰიპოთეტური შედარებისთვის**

VCCR 36(2)-ის *ორიგინალი:* „...subject to the proviso, however, that the said laws and regulations must enable full effect to be given to the purposes for which the rights accorded under this article are intended.“

ნაწილი B — მოსამზადებელი კითხვები (ყველა სტუდენტისთვის)

სემინარამდე **დაწერეთ პასუხები** — თითოეულზე 2–3 წინადადება. ფურცელი თან იქონიეთ.

1. აშშ-ის სასამართლოები **„procedural default“**-ის გამოყენებით **აშშ-ის სამართლის მიხედვით** სწორად მოიქცნენ? და **საერთაშორისო სამართლის** მიხედვით?
2. აშშ ამტკიცებდა: VCCR **არ ავალდებულებს** სახელმწიფოს, შექმნას შიდა საშუალება ასეთი საჩივრისთვის. ამიტომ ვადის წესი კონვენციას ვერ დაარღვევს. **რა არის ამ არგუმენტის ძლიერი და სუსტი მხარე?** (იხ. მუხ. 36(2)-ის ბოლო ნაწილი)
3. ICJ-მა განმარტა, რომ ის **არ არის** „ეროვნული სისხლის სამართლის საქმეების სააპელაციო სასამართლო“. მაშ, **რას** აფასებს ის?
4. ⭐ დავუშვათ, მსგავსი რამ **საქართველოში** ხდება: სასამართლო საპროცესო კოდექსის ვადას იყენებს და უცხოელის საჩივარს არ განიხილავს. **იცვლება თუ არა პასუხი** კონსტიტუციის მუხ. 4(5)-ისა და კანონის მუხ. 6-ის გათვალისწინებით?

რას წაიღებთ ამ სემინარიდან

- უნარი, გამიჯნოთ **შიდა** და **საერთაშორისო** კანონიერება
- გაგება, რომ საერთაშორისო სამართალი ამოწმებს **შედეგს**, და არა შიდა მექანიზმს
- საქართველოს მოდელის ცოდნა: **ძალმოსილება · რანგი · უშუალო მოქმედება**
- და პასუხი ლექციის კითხვაზე: **რატომ არ კურნავს შიდა კანონი საერთაშორისო დარღვევას**

წყაროები

წყარო	ლიცენზია
ICJ, *LaGrand (Germany v. United States of America)*, Judgment of 27 June 2001 — ოფიციალური რეზიუმე, ST/LEG/SER.F/1/Add.2, გვ. 189–197	ოფიციალური დოკუმენტი (გაერო)
VCLT (1969), მუხ. 26, 27 · ARSIWA (2001), მუხ. 3 · ICJ-ის სტატუტი, მუხ. 34, 41	ოფიციალური დოკუმენტი
საქართველოს კონსტიტუცია, მუხ. 4(5), 47 · კანონი „საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ", მუხ. 6, 21	ოფიციალური დოკუმენტი
OpenRewi / Routledge 2024, ch.5 „International Law and Domestic Law" (R. Kunz), გვ. 144–149	**CC-BY-SA 4.0**